

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

6. Disciplina in comestione.

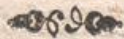
[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

ris differretur. Libenter ergo & tu tacere debes: ne impediatur salus tua. Abbas Agathon per triennium lapidem in ore suo mittebat, donec taciturnitatem disceret. Qui non habet discretionem loquendi, habeat discretionem tacendi. Seneca. Taciturnitas homini stulto pro sapientia est. Prouerb. 17. Stultus si tacuerit, sapiens reputabitur. Rarò tamen gratia tacendi in stulto inuenitur. Sapiens: nemo stultus tacere potest.

De disciplina in comestione. Et primo disciplina in mensa commendatur.

CAPVT VI.

Disciplina in mensa multum est commendabilis. Ipsa in loco illo immunditiam cauet, in qua multum hominibus displicet, scilicet ad mensam. In membro illo etiam munditiam seruat, in quo immunditia maximè indecens est, scilicet, in ore. Per eam, offensam Dei cauemus, quando eam maximè debemus cauere, scilicet quando bonis eius vtimur. Magna peruersitas est Deum offendere, cum in mensa eius sumus. Cauent latrones aliquot diebus, ne eis noceant, cum quibus comedunt. Per eam etiam fit, vt cum reficitur corpus, reficiatur & animus. Iustus comedit & replet animam suam. Ipsa etiam facit, vt cum pascitur homo, pascatur & *Pro. 13*
Deus. Puritatem enim seruat, qua delectatur Deus. Canticorum 2. Qui pascitur inter lilia, &c.

Secunda pars huius capituli: in quibus disciplina seruanda sit in mensa.

*In tract. de
inst. nouit.
cap. 18.*

*Eod. cap.
nunc antea
citato.*

*Eod. lib. &
cap. citatis.*

Quantum ad quatuor est seruanda disciplina in mensa, scilicet quantum ad taciturnitatem, quantum ad visum, quantum ad continendi se modum, & quantum ad cibi & potus sumptionem. De tribus primis dicit Hugo de S. Victore his verbis: Debet quisque inter epulas conseruare disciplinam in semetipso, videlicet vt linguam suam à loquacitate restringat, & oculos suos à circumspeditione cohibeat: & vt cetera membra omnia cum modestia, & quiete contineat. Idem de taciturnitate. Taciturnitas inter epulas necessaria est, idcirco, quoniam lingua, quæ omni tempore prona est ad peccatum, labitur periculosius, cum per crapulam inflammata fuerit: si ad loquendum relaxetur. Propterea diues qui inter epulas loquacitati seruiert, post in inferno positus vehementius in lingua ardebat. Idem: Custodia oculorum inter epulas propterea necessaria est, quia non decet, ibi precipue, vt vagos quis habeat oculos, neque curiosè respiciat, & vt amplius aliquid dicam, impudenter ea quæ apud alios aguntur circumlustrando perspiciat: sed vt potius dimissis luminibus, ea tantum quæ sibi apposita sunt, attendat. Idem: Custodia quoque se continendi ibi negligenda non est, quatenus videlicet neq; in habitu, neque in gestu indecens aliquid aut inhonestum agatur: nihil cum strepitu aut tumultu fiat: sed omnia membra cum modestia & tranquillitate in disciplina contineantur.

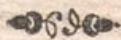
Ad

Ad disciplinam in sumptione cibi & potus pertinent, quid, quantum, & quomodo sit sumendum. In libro de vita solit. Cura carnis agenda est sobriè, & cum quadam spirituali disciplina: vt neq; in modo eius, nec in qualitate, neq; in quantitate aliquid appareat, quod non deceat seruum Dei. In eod. Ipsa necessitas non seculariter, non carnaliter, expleatur: sed sicut conuenit seruo Dei. Nam etiam ad sanitatem corporis cibus quantò honestius & ordinatius ingeritur, tantò facilius & salubrius digeritur. Obseruandus est ergo sumendi modus, & tempus, cibi qualitas & quantitas. Tempus, ne ante horam. Qualitas, qua scilicet vtitur communitas fraternitatis: excepta causa manifestæ necessitatis. Qui tempus comedendi præuenit, nõ expectat donec salsa parata sit, scilicet fames: vnde cibum insipidum comedit. Seneca: Solus panis, bonus fiet tibi; cum tenerum & similagineum fames reddit: ideo non edendum, antequam illa imponat. Expectabo ergo, nec antè edam, quàm aut bonum panem habere potero: aut malum fastidire desiero. Ber. Prudenter sobrièq; conuersanti satis est ad omne condimentum, sal cum fame. Sapiens: Desideriis omnia condiuntur. Qui in religione est, non debet nimis preciosa vel delicata expetere: nec rara vel insolita requirere: nec nimis accuratè & lautè præparata concupiscere.

Bernard.

Epist. 120.
habet aliquid de hoc.

Epist. 1. declinando ad finem.

G

Quod

Quod preciosi cibi non sunt querendi. Tertia pars huius capituli.

AD non expetendum preciosa, primo debet eum monere professio voluntariæ paupertatis. Qui parum vult habere consequens est, vt parum velit expendere. Qui precium non habet, preciosa querere non debet. Senec. Pauper, vbi diuites cœperit imitari, perit. Secundo, affectio pietatis, quâ debet habere ad pauperes Dei filios & fratres suos: inter quos multi sunt qui etiam panem nō possunt habere. Qualis est fraternitas, quod alij non habeant necessaria, alij habeant superflua? Magna peruersitas quod vilis seruus preciosa querat: cū Dominum suum in pauperibus egere sciat. Non videtur verum membrum esse illius, cuius Christus est caput, qui indigentia membrorum eius non competitur: Si quid patitur vnum membrum, competiuntur omnia membra. Fidem posside cum amico tuo in paupertate illius: vt in bonis eius læteris. Bernardus: Noli putare gratuitū, quo impendis proximo: velis nolis debitor es.

1. Cor. 12.
Eccl. 22.

Tertiō, peccatum quod est in acquirendo. Frequenter enim sumptus quibus preciosa habentur, acquiruntur vel cum periculo eius qui eis vtitur: vel illius à quo dantur. Noluit Dauid bibere aquam quam sibi attulerant tres fortes sed libauit eam Domino, dicens: Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hoc. Num sanguinem hominum istorum, qui profecti sunt, & animarum periculum bibam? Melius est sine periculo tantum panem & aquam sumere, quàm cum periculo

2. Reg. 23.
1. Mach. 5.

culo preciosa habere. Iudas secessit in desertum locum, ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat: & fœni cibo vescentes demorabantur, ne participes essent coinquinationis. Quarto, conditio corporis. Cum enim corpus vas sit, ubi corrumpitur quod infunditur: fatuum videtur esse, ibi preciosa ponere. *Ululate omnes* *Ioel. 1.* qui bibitis vinum in dulcedine: quoniam perit ab ore vestro. Non sic est in aliis sensibus. Non enim corrumpitur res pulchra, cum semel visa fuerit: nec res odorifera, cum semel odorem eius aliquis perceperit. Non videtur quod Deus voluerit hominem quærere cibos pretiosos, qui eandem assignauit cum iumentis escam. *Ecce dedi vobis herbam afferentem semen supra terram, & vniuersa ligna quæ habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam & cunctis animantibus terræ. Quod cibi preciosi quæruntur, hoc frequenter accidit, vel ex delectationis amore, vel ex ambitione, & utrobique est magna fatuitas. Fatuum est sumptus magnos facere pro breui delectatione, quantum transitus cibi per guttur durat, solum durante. Item valde fatuum est & peruersum pascere oculos mundi de hoc, quod subtrahitur in pauperibus famelico ori Dei.* *Gen. 1.*

Quod delicia non sunt quærenda corpori. Quarta pars huius capituli.

Multis de causis fatuum est corpori suo delicias procurare. Primo, quia qui delicatis utitur, infirmitati corporis sui medicum adhibet, unde infirmitas aggrauatur. Se-

Lib. 10. cō- cundum Augustinum sumenda sunt alimen-
fes. cap. 31. ta, sicut medicamenta; sed, sicut dicit Gregor.
in prin. Medicamentum in vulnus vertitur, quando ex-
rom. 1. quisito remedio paulo diutius inhærentes, ex
 eo grauius deficiamus, quod improuidè ad refe-
 ctionem paramus. Secundo, quia dum aliquis
 delicatis vtitur, hosti eius consuetudo mala su-
 per eum acquiritur, quæ vix excutitur. Seneca:

Epist. 39.
post mediũ.

Voluptatibus se immergunt, quibus in consue-
 tudinem adductis carere non possunt: & ob hoc
 miserimi sunt, quòd eò peruenerunt, vt illis
 quæ sunt superflua, facta sint necessaria. Con-
 suetudo mala pertinens ad vitium gulæ vix de-
 ponitur. Coruus non est reuersus ad arcam. A-

Gen. 8.

ctus, vnde generatur hoc vitium, & augetur, &
 multum frequentatur: ideo hoc vitium vix de-
 dicitur. Glutinum est valde forte, & quasi in-
 dissolubile. Vxorem duxi, ideo non possum ve-
 nire. Ad matrimonium pertinet indissolubili-
 tas. Vxorista est voluptas carnis. In hoc matri-
 monio, in quo diabolus coniungit, solus Deus
 separat.

Luc. 14.

Bernard.

Tertiò, quia qui delicata corpori suo parat,
 adiutoria hosti suo procurat. In libro de vita so-
 lit. De condimentis sufficit vt fiant comestibiles
 cibi nostri, non autem concupiscibiles vel de-
 lectabiles. Sufficit enim concupiscentiæ malitia
 sua: quæ cum vix aut nullo modo pertransire
 possit ad finem explendæ necessitatis, nisi per
 viam quantæcunq; delectationis: si cœperit ac-
 cipere irritamenta ab eis, qui perpetuum susce-
 perunt bellum aduersus eius oblectamenta, fi-
 unt duo contra vnum, & periclitatur conscien-
 tia.

tia. Quartò, quia vsum deliciarum frequenter
 excessus comitatur, vnde corporis infirmitas &
 sæpe mors sequitur. Seneca. Potest sæpe nostra
 prouidentia huic corpusculo moram prolon-
 gare lógiorem, si voluptates, quibus maior pars
 corporum perit, poterimus regere & coërcere.
 Idem: Ipsæ voluptates in tormenta vertuntur.
 Idem: Quis hostis in quenquam tam contume-
 liosus fuit, sicut in quosdã voluptates suæ sunt?
 Sufficit alicui, si hostem suum excœcat, sed vo-
 luptates non solum excœcant voluptuosos, sed
 etiam impotentes reddunt, & contractos & le-
 profos, & aliis infirmitatibus affligunt eos, &
 tandem interficiunt. Chrysoft. Hi qui in deliciis
 & luxuriis vitam ducunt, resoluta corpora & o-
 mni cera molliora circumferunt, atq; infirmita-
 tibus repleta: quibus ad culmen malorum po-
 dagræ tremor, & immatura senectus accedit: &
 est semper vita in medicis & medicamentis: sen-
 sus autem tardi, & graues, & obtusi, & quodam-
 modo sepulti. Seneca. Victus tibi fit ex re facili:
 nec ad voluptatem, sed ad cibum accede, pala-
 tum tuum fames excitet, non sapes. Cùm os
 non solum sibi cibum sumat, sed toti corpori,
 nec quod sumit sibi retineat, sed ad membra
 transmittat, nõ est habendus respectus in sum-
 ptione cibi, ad os tantum, sed ad corpus. Ali-
 quando enim quod nimis est corpori, parum est
 gulæ: & quæ gulæ sunt delectabilia, corpori sunt
 noxia. Vnde si ille qui habet multitudinem ci-
 borum delicatorum, tantum vult inde fumere
 quod sit satiata gula, potest inde incurrere infir-
 mitatem, vel etiam mortem. Similiter accidere

*Epist. 24. in
 medio.*

*In serm. in
vigilia B.
Andree.*

Pro. 10.

Pro. 19.

Pro. 13.

*Serm. 3. in
natali Do-
mini ante
mediam.*

potest in illo, qui in cibis non attendit, nisi vt
gulæ sint delectabiles. Quod enim est gulæ dele-
ctabile, potest esse corpori mortiferum. Non
congruunt deliciae tempori, in quo sumus. Ber-
nardus. Vniuersum tempus præfens poeniten-
tiæ, vigilia quædam est solennitatis magnæ, &
æterni sabbati quod præstolamur. delitiæ so-
lennitati conueniunt, non vigiliæ. Non con-
gruunt etiam delitiæ loco in quo sumus. Lo-
cus enim est exilij, vallis lachrymarum & mise-
riarum, non locus deliciarum. Non eiecit Do-
minus hominem de loco deliciarum, vt hic sibi
delicias procuraret. Item non congruunt deli-
tiæ statui corruptionis, in quo nunc est huma-
na natura. Quæ facilè corrumpuntur, melius
seruatur in aqua falsa, quàm in aqua dulci. Ho-
mo, etiam in statu naturæ bene institutæ, positus
in delitiis, corruptionem incurrit: quem tribu-
latio quasi aqua falsa in statu naturæ destituta
custodit. Non congruunt etiam delitiæ serui
conditioni corporis. Seruo maleuolo, tortura
& compedes congruunt: non delitiæ. Prouerbi-
29. Qui delicatè à pueritia suum nutrit seruum:
postea sentiet eum contumacem. Item nõ con-
gruunt delitiæ stultitiæ corporis; ad cuius cor-
rectionem virga necessaria est. Virga in dorso
eius qui indiget corde: Non decent stultum de-
licia. Per stultum cibo satiatus mouetur ter-
ra: Stultus cibo satiatus, est homo carnalibus
deliciis repletus. Non congruunt etiam statui
Christiani. Bernardus. Christus qui non falli-
tur, elegit quod carni molestius est: id ergo me-
lius, id vtilius, id magis eligendum est. Exemplo
ergo

ergo Christi, non carni delectabilia, sed molesta debet Christianus eligere. Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. Qui non accipit crucem suam, & sequitur me: non est me dignus. Christianus debet potius eligere cum populo Dei carnis afflictionem: quàm inordinatam cum seruis diaboli consolationem, sicut de Moyse legitur: Magis eligens affligi cum populo Dei, quàm corporalis peccati habere iocunditatem. Specialiter, statui religionis non congruunt delitiæ. In deserto religionis non sunt querendæ delitiæ carnales: sed à Deo querendæ & sperandæ spirituales. Tunc Deus filiis Israël, manna dedit in deserto, cum cibusterrenus defecit. Affixi te penuria, & dedi tibi manna. Qui terrenas delicias non vult habere, cœlestes potest sperare. Gregor. Si à carne quod libet abscindim⁹: mox in spiritu quod delectat inuenimus. Columba fugit aquam, scilicet aquam carnalis voluptatis. Bernar. Delicata est diuina consolatio: & non datur admittentibus alienam. Ioan. 16. Nisi ego abiero, paracletus non veniet ad vos. Bern. Quis audeat de cætero carnis illecebris phantasticis deditus paracletum expectare? Qui claustrum ingreditur, carcerem prælegit, in quo pro peccatis suis puniatur: ne pro eis infernali carceri tradatur. Nō est autem carcer locus deliciarum. Qui religionem intrat, exemplo & amore Christi crucem ascendit, Non est crux locus deliciarum. Non est ibi propinatum Christo vinum electum: sed vinum mirrhatum, vel acetum felle mixtum. Religio locus est, vbi intendendum est

*Gal. 5.**Matth. 19.**Hebr. 11.**Deut. 18.**Gen. 8.*

*Ad sensum
hoc habet
serm. 3. &
6. de ascen-
sio. Domin.*

*Matth. 27.**Luc. 23.*

veræ sapientiæ percipiendæ: quod impediunt multum delicia. Iob. 29. Sapientia non inuenitur in terra suauiter uiuentium. Pulchrè dicitur apud Græcos. Pinguis venter non gignit sensum tenuem. Seneca: Copia ciborum subtilitas intellectus impeditur; Abstinentia verò à deliciis valet ad intelligentiam. Daniel. 1. Pueri qui cibos regios contempserunt, grossis cibis contenti, intelligentiores cæteris inuenti sunt. Delicia ergo viro religioso non congruunt.

Epist. 15. partium à prim.

Quinta pars huius capituli, quod non sunt quærendi cibi insoliti.

In tract. de institut. novit. cap. 19.

Rara & insolita, qui est in religione, non debet querere: & labori ministrantium debet parcere. Hugo de sancto Victore, Alij noua quædam & insolita ciborum genera exquirunt: ita vt sæpe propter vnus hominis ventrem per omnes circumpagos turba famulorum discurrat. Hoc aliquando per rumorem elationis accidit. Qui enim appetunt aliis excellentiores esse in ieiunio suo, aliquid speciale volunt facere. Hieron. Sint tibi pura ieiunia, casta, simplicia, moderata, & non superstitiosa. Quid prodest oleo non vesci, & molestias quasdam difficultatesq; ciborum quærere? Carica, piper, nuces, palmarum fructus: tota hortorum cultura vexatur, vt cibario non vescamur pane. Idem. Audio præterea quosdam contra naturam rerum hominumq; aquam non bibere, nec vesci pane: sed sorbitiunculas delicatas & contrita olera. Proh pudor, non erubescimus huiusmodi ineptiis, nec tædet superstitionis: insuper etiam famam

famam abſtinentiæ in deliciis quærimus. Fortiſſimum ieiunium eſt aqua & panis: ſed quia gloriam non habet, & omnes pane & aqua viuimus, quaſi publicum & commune ieiunium nõ putatur.

Sexta pars huius capituli, & diſſuadetur ciborum ſtudioſa præparatio.

Qui in religione eſt, non debet ſtudioſè præparata appetere. Cibos enim ſtudioſè & lautè præparare, eſt gladium ſui hoſtis acuere. *In tract. de inſtitur. no vit. cap. 19. à med.*
 Hugo de ſancto Victore: Alij ſuperſtitioſi nimis in præparandis cibis ſtudium adhibent, infinita decoctionũ & frixurarum, & condimentorum genera excogitantes: modò mollia, modò dura: modò frigida, modò calida: modò cocta aqua, modò aſſa: modò pipere, modò allio, modò cumino, modò fale condita: ſecundũ conſuetudinem regnantium deſiderantes. Bern. Quis dicere ſufficit (vt cætera taceam) quod modis oua ſolaverſantur & vexantur: quanto ſtudio euertuntur, ſubuertuntur, liquantur, durantur? Et nunc quidem frixa, nunc aſſa: nunc mixtim, nunc ſeparatim apponuntur. Vt quid autem hæc omnia, niſi vt ſoli faſtidio conſulatur? Ipa deinde qualitas rerum talis decoris apparere curatur, vt non minus aſpectus quàm guſtus delectetur. Et cum iam ſtomachus crebris ructibus ſeſe repletum indicet, necdum tamen curiositas ſatiatur: ſed dum oculi coloribus, & palatum ſaporibus illiciuntur, infelix ſtomachus, cui nec colores lucent, nec ſapores demulcent, dum omnia ſuſcipere cogitur, oppreſſus magis obruitur,

In Apolog. ad Guilielmum abbatem in cap. Dicitur.

*In Apolog.
ad Guiliel-
mum abba-
tem, cap.
Dicitur.*

tur, quam reficitur. Studiosa ciborum præparatio frequenter est occasio quod nimis de cibo sumatur. Bernardus. Tanta quippe accuratione & arte coquorum cuncta apparantur, vt quatuor vel quinque ferculis deuoratis, prima non impediant nouissima: nec satietas minuit appetitum. Venter quidem dum vescitur, oneratur: sed varietas tollit fastidium. Quia enim puras, vt eas Deus creauit, epulas fastidimus, dum alia aliis multifariè permiscetur, & spreis naturalibus, quos Deus indidit rebus, quibusdam adulterinis gula prouocatur saporibus, transfitur nimirum meta necessitatis, sed necdum delectatio superatur.

Septima pars huius capituli. De quantitate cibi.

*In tract. de
institur. no-
uit. cap. 20.*

Ezech. 4.

*Eccl. 37.
Luc. 21.*

DE quantitate cibi sumendi, dicit Hugo de sancto Victore; Mensura hæc mihi videtur, vt neque contra honestatem, neque supra necessitatem. Non omnis venter idem sapit alius sic, alius verò sic. Cui minus sufficit: iste priusquam ad turpitudinem edacitatis veniat in superfluitatem offendit. Cui multum opus est, in eo sæpe honestas comedendi læditur: etiam priusquam ad superfluitatem veniatur. Ergo illi cui parum satis est, superfluitatem caueat: ille verò cui multum opus est, magis ad honestatem attendat. Cibus tuus quo vesceris, erit in pondere. Multum noxia est animæ & corpori sumptio nimia cibi & potus. Propter crapulam multi obierunt. Attendite ne grauentur corda vestra crapula & ebrietate. Crapula est cruda epula. Seneca: Ede citra cruditatem: bibe citra

citra ebrietatem. Sobrietas verò in cibo & potu, animæ & corpori multum est utilis. Chryso-
 stomus, Nihil sic salutem, nihil sic sensuum
 acumen operatur, nihil sic ægritudinem fugat,
 sicut moderata refectio. Excessus in cibo fre-
 quenter est occasio ferculorum multitudo: quæ
 non solum animæ, sed etiam corpori est nociua.
 Seneca: Fastidientis stomachi est, multa degu-
 stare. Quæ ubi varia sunt, & diuersa, inquinant,
 non alunt. In multis escis erit infirmitas. Sene-
 ca de antiquis loquens, ait: Simplex erat ex caus-
 sa simplici valetudo: morbos multos multa fer-
 cula fecerunt.

*Epist. 2. cir-
 ca mediũ.
 Epist. 96.
 ante mediũ
 habet ali-
 quid de
 hoc.*

Ultima pars huius capituli, de modo sumendi cibum.

AD modum sumendi cibum pertinēt mun-
 ditia & temperantia. Munditiam cibi
 multi non seruant: de quibus Hugo de sancto
 Victore: Quidam ferculorum frustra adipem
 distillantia mensalibus inuoluunt aut superin-
 iiciunt: Alij vnctas manus ad vestimenta sua de-
 tergentes, rursus ad cibaria tractanda redeunt.
 Alij nudis articulis coclearis vice piscantur, ita
 vt in eodem iure & manus ablutionem, &
 ventris refectionem, quærere videantur: Alij
 semirosa crustula cibariis iterum infigunt, &
 reliquias dentium suorum offas facturi in po-
 culis demergunt. Et subdit; Hæc à dicentibus
 erubescenda fuerant: si à facientibus præsum-
 pta non fuissent. Nunc autem sustineant in au-
 diendo verecundiam, qui in faciendo nolue-
 runt habere disciplinam. Idem: Temperanti-
 am manducandi intelligimus, si tractim homo

*In tract. de
 institut. no
 uit. cap. 21.*

*Eodem cap.
 citato à
 medio.*

&

Eccl. 37.

& non cum nimia festinatione comedat. Ad hanc temperantiam pertinet, refrenare nimium appetitum cibi & potus: & se non effundere super escam. Noli esse auidus in omni epulatione, & non te effundas super omnem escam. August. Fieri potest, vt sine omni vitio cupiditatis vel voracitatis, pretiosissimo cibo sapiens vtatur insipiens autem foetidissimæ gulæ flammam in vilissimum cibum inardescat: & sanius quisque more Domini, maluerit pisce vesci, quàm lentacula, more Esau. Non propter hoc continentiores sunt nobis plæreque bestix, quia vilioribus escis aluntur. Effusio vultus interioris super escam est, quando animus ad cibum sic trahitur, vt aliud cogitare non sinatur. Comitari solet scdam auiditatem inordinatio in scindendo panem, & sumendo cibum, & comedendo. Valet contra hanc auiditatem, Psalmi interpositio cum aliqua oratione. Ad idem etiam valet auditus sacrx Scripturæ, vel recordatio.

Bernard. In libro de vita solitaria: Cùm manducas, nequaquam totus manduces; sed corpore tuo suam refectionem procurante, non omnino anima suam negligat: sed de memoria suauitatis Domini, vel Scripturarum, aliquid quod eam pascit meditando, vel saltem memorando secum ruminet & digerat. August. in regula: Cùm acceditis ad mensam, donec inde surgatis, quod vobis secundum consuetudinem legitur, sine tumultu & contentione audite: nec solæ vobis fauces sumant cibum, sed & aures audiant verbum Dei. Saluator diabolo tentanti de peccato gulæ, ait: Non in solo pane viuit homo, sed in omni

*In 3. regul.**cap. 13.**Matth. 4.*

omni verbo quod procedit de ore Dei: insinuās
 cibum corporalem despiciendum esse propter
 spirituales. Contemntes cibum spirituales,
 & appetentes corporalem reprehendit Bernar-
 dus his verbis: Nobis conuenientibus in vnum,
 vt verbis Apostoli vtar, iam non est Domini-
 cam cœnam manducare. Panem quippe cœle-
 stem nemo est qui requirat: nemo qui retribu-
 at. Nihil de salute agitur animarum: sed nugæ
 & risus proferuntur in ventum. Idem: Inter
 prandendum quantum fauces dapibus, tan-
 tum aures pascuntur rumoribus, quibus
 homo totus intentus modum
 nescit in edendo.

*In Apolog.
 ad Guiliel-
 mum abba-
 tem, cap.
 Dicitur.*

Secundi libri eruditionis religiosorum finis.

TER.